

WERK ONTWIKKELINGS KRING (WOK)

© AIT, 2019

De WOK 's worden uitsluitend gegeven door erkende AIT-opleiders, werkzaam bij AIT of via een AIT-steunpunt. Soms wordt door een steunpunt of een aangesloten organisatie interne WOK's gegeven door een eigen AIT-erkende VHT-opleider.

ASSOCIATIE VOOR INTERACTIEBEGELEIDING EN THUISBEHANDELING

Merkhouder , SPIN, VHT, Video Home Training, VIB, Video Interactie Begeleiding, VIG, Video Interaction Guidance, S-VIB
Burgemeester Verderlaan 15-A, 3544 AD Utrecht | 030-275 91 00 | info@ait-spin.com | www.aitnl.org

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Algemeen doel	3
3. Wat is video-hometraining	3
4. Wat is video-interactiebegeleiding.....	4
5. Werk Ontwikkelings Kringen	4
6. Gewesten.....	5
7. Leerniveaus.....	5
8. Onderwerpen/thema's.....	5
9. Leerdoelen.....	6
10. Programma.....	7
11. Tijdsinvestering.....	7

1 Inleiding

Een Werk Ontwikkelings Kring (WOK) is een groepsbijeenkomst voor professionals die actief zijn met VHT en/of VIB. Het is een onderdeel van de opleiding VHT/VIB en daarnaast een vast onderdeel van de kwaliteitsborging (nascholingen) na de opleiding. De werkwijze is vastgesteld door de stichting AIT en wordt landelijk gehanteerd door alle VHT- en VIB-opleiders, die AIT gecertificeerd zijn.

Alle WOK's zijn geaccrediteerd. Ook de WOK's die intern gegeven worden door de interne opleiders van een aangesloten organisatie en de WOK's voor opleiders, evenals de WOK's -VoorZorg en de WOK's SamenStarten en de WOK's voor VIB-G.

Het minimum aantal deelnemers aan een WOK is 5 en het maximum aantal deelnemers is 15.

2 Algemeen doel

In een WOK vindt inhoudelijke uitwisseling met beeldmateriaal en organisatorische afstemming plaats. Verwijscriteria en procedures kunnen worden doorgenomen en/of geëvalueerd op hun effect. Zulk overleg geeft mogelijkheden om de hulp cliënt(-en) met VIB/VHT goed op elkaar af te stemmen, zodat ze zo snel en zo efficiënt mogelijk geholpen kunnen worden. Dit kan alleen maar als er een methodische overeenstemming is tussen de verschillende begeleidende organisaties. Jaarlijks kan een deelnemer verschillende WOK's bijwonen. Hoewel de werkwijze steeds hetzelfde is, wordt iedere bijeenkomst ander videomateriaal besproken, waardoor de inhoud altijd anders is.

3 Wat is video-hometraining?

Video-hometraining (VHT) is een vorm van professionele begeleiding of hulpverlening voor gezinnen met vragen en/of problemen in de opvoeding. Door analyse van korte video-opnames van de alledaagse omgang thuis, wordt zichtbaar wat nog goed loopt in de communicatie en wat verbeterd kan worden. De video-opnames worden door de video-hometrainers samen met de ouders besproken en geanalyseerd, met als doel de ouders helder zicht te geven op het functioneren en de behoeftes van het kind. Hierdoor zijn de ouders (weer) beter in staat het kind op een positieve manier te ondersteunen bij zijn ontwikkeling. De ervaring wijst uit, dat de meeste ouders bij het terugkijken van de beelden, zelf heel snel zien wat hun kind nodig heeft en zelf ook goed kunnen formuleren hoe zij hun eigen handelen daar op af kunnen stemmen. De opvoeding kan (tijdelijk) problemen geven o.a. doordat:

- De ouders het lastig vinden om hun tempo af te stemmen op dat van het kind.
- Het kind extra kwetsbaar is door specifieke ontwikkelingsproblemen.
- Het kind extra leiding en ondersteuning nodig heeft en de ouders daarnaar zoekende zijn.
- Broertjes en zusjes extra steun nodig hebben om samen te kunnen spelen en praten.
- Er allerlei tegenslagen zijn, waardoor aandacht en energie voor de opvoeding moeilijker op te brengen is.

Er kan ook sprake zijn van een combinatie van deze factoren. Bijv. in de communicatie tussen ouders en kinderen, in de organisatie van het dagelijks gezinsleven en in het functioneren op school.

De microanalyse van videobeelden geeft de ouders vrijwel altijd weer een helder beeld van datgene wat nog goed loopt in de opvoeding en van datgene wat aandacht nodig heeft. Het maakt het mogelijk dat ouders hun kind met 'andere ogen' kunnen bekijken.

In overleg met de video-hometrainer kunnen de ouders vervolgens concreet formuleren hoe zij hun kinderen de stimulans, steun en leiding kunnen gaan geven, die nodig is. In de vervolg video-opname(s) krijgen ouders letterlijk en figuurlijk de ontwikkeling van hun kinderen 'in beeld'. Een belangrijk aspect daarbij is dat het wederzijdse genieten ook weer op gang komt.

In Nederland wordt VHT aangeboden in verschillende werksectoren: in de Jeugdgezondheidszorg, de lokale gemeentelijke teams, de jeugdzorg, de GGZ en de Gehandicaptenzorg. Het kan hierbij zowel gaan om lichte kortdurende vormen van hulp en begeleiding, als om een langduriger en intensiever hulptraject. Video-hometraining kan zowel aangeboden worden door professionele organisaties als door pedagogen/psychologen die werken vanuit een eigen praktijk. Video-hometraining wordt zowel kortdurend ingezet bij lichte opvoedingsproblemen (K-VHT), als langduriger bij complexere problematiek.

4 Wat is video-interactiebegeleiding?

Video-interactiebegeleiding (VIB) is een methodiek waarbij professionals in hun werksetting, worden ondersteund in hun vakmanschap, hun handelen en hun basiscommunicatie door het terugkijken en reflecteren op videobeelden van de alledaagse omgang met kinderen, cliënten en/of collega's. Het op microniveau analyseren van de interactie is hierbij kenmerkend en geslaagde communicatie is het vertrekpunt voor groei. Het sensitief maken van de professional voor de initiatieven van het kind/cliënt/collega en zich vervolgens kunnen afstemmen op de behoeftes van het kind/cliënt/collega, zonder de leiding over het contact te verliezen, is de basis van VIB.

Binnen VIB wordt aangesloten bij de mogelijkheden die de professionals en het kind/cliënt/collega hebben, hetgeen nieuwe impulsen kan geven aan het proces. In Nederland hebben zich verschillende varianten van VIB ontwikkeld, als antwoord op vragen binnen verschillende organisaties. Elke variant kenmerkt zich door de eigen specifieke deskundigheid in het werken met de methodiek.

Zo is er VIB in de ziekenhuizen, VIB in de kinderopvang, VIB in residentiële settings, VIB binnen dagopvang, VIB in verzorging- en verpleegtehuizen enz. Er is een meta-analyse uitgevoerd door de Universiteit van Amsterdam naar de effecten van reflectie met videobeelden op de kwaliteit van het professionele handelen. Deze meta-analyse laat positieve effecten zien op de kwaliteit van interactievaardigheden van professionals in 'contactberoepen'. Evaluaties wijzen uit dat de professionals over het algemeen heel enthousiast zijn over de werkwijze, de ontwikkelingsmogelijkheden voor betrokkenen en over de zichtbare resultaten.

De diverse VIB-varianten hebben met elkaar gemeen dat er gestart wordt met een algemene overdracht van informatie over de interactieprincipes. Vervolgens wordt met de professionals gekeken hoe zij deze principes adequaat toe kunnen passen in de begeleidingstrajecten die zij bieden.

Het spreekt vanzelf dat de wijze waarop de interactieprincipes toegepast worden, afhankelijk is van de doelgroep waarmee gewerkt wordt. Door VIB af te stemmen op specifieke behoeftes ontstaat er een aanbod op maat.

5 Werk Ontwikkelings Kringen (WOK)

Een Werk Ontwikkelings Kring (WOK) is een groepsbijeenkomst, die bedoeld is als een gemeenschappelijk (na)scholingsmoment. De WOK wordt georganiseerd door AIT of door een AIT steunpunt of in samenwerking met één van de betrokken partners. Het gaat meestal om een regionale bijeenkomst, waarbij de video-hometrainers en/of video-interactiebegeleiders uit de regio, uit verschillende instellingen en werkvelden, met elkaar kennis en ervaringen uitwisselen over het werken met VHT en/of VIB. Deze uitwisseling komt ook de regionale samenwerking ten goede. Tijdens en na de opleiding is het belangrijk dat VHT-ers en VIB-ers zich blijven ontwikkelen. De professional ontwikkelt zich in het gebruikmaken en inzetten van de methodieken en ook in het zich eigen maken van de basiscommunicatie in de eigen professionele attitude en het vakmanschap. De behoefte aan ontwikkeling is immers niet alleen bij kinderen duidelijk waarneembaar, maar ook bij volwassenen van nature aanwezig (Dekker, et. Al. 2004). In de praktijk blijkt ook dat ervaren VHT-ers en VIB-ers van tijd tot tijd behoefte hebben aan reflectie. Zij willen zelf toetsen of ze de methodiek

optimaal inzetten in de begeleiding die ze bieden. Tijdens de WOK's kan men zich, onder leiding van een VIB- of VHT-opleider of een AIT-opleidingscoördinator richten op de verfijning van de toepassing van de methodiek en gerichte aanvullende informatie opdoen van de doelgroep en/of de werksector waarin men werkt. De meeste VHT-ers en VIB-ers worden geïnspireerd door de deelname aan een WOK en de uitwisseling met andere professionals die ook met de methodieken werken.

6 Gewesten

De WOK's vinden per regio en per gewest plaats, zodat deelnemers altijd in de gelegenheid zijn om in de 'buurt' een WOK te bezoeken. Uiteraard staat het deelnemers vrij om zich op te geven voor een WOK buiten het eigen gewest. De WOK's voor VoorZorg, SamenStarten en de WOK voor opleiders VIB-G worden landelijk door AIT georganiseerd. Meer informatie over de WOK's is te vinden op de website www.aitnl.org bij de steunpunten en bij de kwaliteitsborging

7 Leerniveaus

Vaak vormen de supervisies en de deelname aan de WOK's de aanzet om verder te denken over de implementatie van de methodieken in de eigen organisatie. Dit gebeurt op vier niveaus:

- Op het werkinhoudelijke niveau van de VHT-er en de VIB-er wat betreft de individuele werkdoelen.
- Op het niveau van de opleider wat betreft de individuele werkdoelen en interne implementatiezaken (bijvoorbeeld uitbreiding en verspreiding).
- Op het niveau van de organisatie wat betreft implementatie van de methodieken.
- Op het niveau van de regio wat betreft de lokale samenwerkings- en afstemmingsafspraken tussen de organisaties die ook met de methodieken werken.

8 Onderwerpen/thema's

De onderwerpen die aan bod kunnen komen tijdens WOK's zijn verschillend. Het kan gericht zijn op een doelgroep, een problematiek, een werksector, etc.

Voorbeelden zijn bijvoorbeeld de leeftijdsfase kind (baby, het jonge kind, peuter, kleuter, schoolkind, oudere jeugd, volwassenen, ouderen).

Of de manier waarop de methodiek ingezet wordt zoals lichte preventieve inzet VHT, VHT in samenwerking met organisaties als bijvoorbeeld kinderopvang/school/ziekenhuis, VHT bij complexe problematiek, VHT binnen in het kader van één gezin één plan één aanpak, etc.

Ook specifieke problematiek bij het kind kan een onderwerp zijn zoals autismespectrumstoornis, ADHD, ODD, licht verstandelijke beperking, etc.

Maar ook specifieke problematiek bij ouders zoals psychiatrische problematiek, licht verstandelijke beperking, ouders in sociaal isolement, etc.

9 Leerdoelen en werkwijze

Onderwerp	Inhoud
Leerdoelen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Scholingsmomenten voor VIB-ers/VHT-ers in opleiding en/of nascholing voor gecertificeerde VIB/VHT-ers. ▪ Inzetten van videobeelden conform de uitgangspunten van VIB en VHT. ▪ Onderhouden van vakmanschap wat betreft de interactie-analyse. ▪ Focus houden op krachten in het gezin en in de interactie. ▪ Bewustwording eigen basiscommunicatie in contact met de cliënt / professional. ▪ Het bijhouden van nieuwe ontwikkelingen. ▪ Uitwisselen met VIB/VHT-ers van andere instellingen wat zowel verkennend, informatief als inspirerend werkt; ▪ Kwaliteitsborging/bewaking door een supervisielijn te houden met een AIT-steunpunt. ▪ Implementatiekwesities tot ontwikkeling brengen. ▪ Uitwisseling van ideeën over intersectorale doorverwijzings- en samenwerkingsmogelijkheden.
Werkwijze	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Een VHT-er of VIB-er brengt beelden in van een gezin, een pedagogische situatie, een cliëntcontact, een werkoverleg, een review. Meestal gekoppeld aan het thema/onderwerp van de WOK. ▪ Aan de hand van deze beelden ontstaat er een uitwisseling tussen de deelnemers van de WOK en zal de opleider de kennis aanreiken en vaardigheden oefenen die nodig zijn om bovengenoemde leerdoelen te bereiken. Het nauwkeurig kijken naar de beelden (=“beeld-voor-beeld analyse”) is steeds het oriëntatiepunt. ▪ Centraal staat de oriëntatie op de ontwikkeling en positieve krachten van de betrokkenen.

10 Programma

Duur	Onderwerp
5 min	Ontvangst
110 min	<p>Inhoudelijke uitwisseling over video-hometraining/video-interactiebegeleiding</p> <p>Inbreng en bekijken videomateriaal, bespreken aan de hand van:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. het toepassen van de basiscommunicatie 2. het bewust worden van de omgangspatronen 3. het volgen van de richtlijnen bij het terugkijken 4. het doelgericht werken 5. het informeren en activeren 6. het aandacht hebben voor de informatieverwerking <p>Bij de uitwisseling tijdens een WOK kunnen bovenstaande onderwerpen aan bod komen. Tijdens iedere WOK wordt aan minimaal één van de onderwerpen/thema's aandacht besteed.</p> <p>Deelnemers brengen beelden in, waarbij de deelnemer duidelijk formuleert wat het doel is van de opname en wat het doel is van de inbreng. Deze vragen kunnen gaan over de inhoud en een goed afgestemde hulp aan gezinnen/professionals als ook over de eigen afstemming op het gezin/professional. Micro-analyse en ontdekken van (gezins-)patronen zijn daarbij sleutelbegrippen.</p>
30 min	<p>Organisatorische afstemming over video-hometraining/video-interactiebegeleiding</p> <p>Verwijscriteria en procedures kunnen worden doorgenomen en/of geëvalueerd op hun effect. Ook implementatie-activiteiten in de organisaties kunnen aan bod komen.</p>
5 min	Evaluatie en afsluiting

11 Tijdsinvestering

Tijdsinvestering per persoon

Werk Ontwikkelings Kring	Tijdsinvestering
Contacturen	2½ uur
Vorbereiding per WOK	2½ uur
Totaal	5 uur